

Mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora „Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci – Godišnji pregled rasta 2017.”

[COM(2016) 725 final]

(2017/C 173/13)

Izvjestitelj: **Etele BARÁTH**

Savjetovanje:	Europska komisija, 8.12.2016.
Pravni temelj:	članak 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
Nadležni pododbor:	SC/046
Usvojeno u pododboru:	17.1.2017.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	22.2.2017.
Plenarno zasjedanje br.:	523
Rezultat glasovanja (za/protiv/suzdržani):	181/5/36

Suradnja, disciplina i fleksibilnost

1. Zaključci i preporuke

1.1. Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) podržava prioritete navedene u Godišnjem pregledu rasta Europske komisije za 2017., odnosno davanje prednosti poticanju stvaranja radnih mjesta i rastu putem tri stupa Godišnjeg pregleda rasta, a to su provedba strukturnih reformi, osiguravanje odgovornih fiskalnih politika i poticanje ulaganja. Godišnji pregled rasta odgovarajući je temelj za pokretanje procesa europskog semestra i potom za izradu preporuka za pojedine zemlje.

1.2. Europski semestar smatra se odgovarajućim instrumentom za daljnji napredak na području politika i reformi, koji vodi do oporavka i radnih mjesta. Godišnji pregled rasta za 2017., uz posebne preporuke, sadrži i pregled najvažnijih ekonomskih i socijalnih prioriteta, međutim EGSO vrlo ozbiljno shvaća negativne aspekte pravila Pakta o stabilnosti i rastu i preporuka za pojedine zemlje koji se primjenjuju na nacionalnoj razini radi određivanja smjera fiskalne politike europodručja.

1.3. U Godišnjem pregledu rasta za 2017. priznaju se brojni pozitivni pomaci i znakovi oporavka u EU-u. Počelo se više ulagati, od 2013. godine stvoreno je 8 milijuna radnih mjesta, cilj od 75 % zaposlenih sada je dostižan, postoje strukturna poboljšanja u učinkovitosti tržišta rada, a prosječna razina javnog deficita blago je smanjena u pojedinim državama članicama.

1.4. Odbor se slaže s mišljenjem da jamčenje obećavajuće gospodarske budućnosti za sve predstavlja osnovu očuvanja europskog načina života, no smatra da je u tu svrhu potrebno uložiti dodatne napore. U Godišnjem pregledu rasta jasno stoji da je oporavak još krhak. Stopa nezaposlenosti i dalje je visoka, rizik od siromaštva čak se povećao, BDP i stope rasta produktivnosti preniski su, a ulaganje je i dalje ispod razine predkriznog razdoblja, što je zabrinjavajuće. I dalje su prisutne znatne neravnoteže i rizici širih razmjera unutar europodručja i, općenitije, EU-a.

1.5. EGSO također smatra da su globalizacija, demografski i tehnološki razvoj te posebice digitalizacija važni izvori promjena od kojih bi svi trebali imati koristi. Ulaganja u pokretače rasta, odnosno u znanje, inovacije, obrazovanje i IKT, trebaju biti glavni ciljevi napora.

1.6. Odbor podupire ciljeve jednakosti, pravednosti i uključivanja te ukazuje na važnost usklađenih politika i reformi.

1.7. EGSO istodobno upućuje na činjenicu da je za ispunjenje zajedničkih ciljeva i prevladavanje poteškoća nužno poticati integraciju. U tom pogledu, europsko upravljanje koje se temelji na suradnji te koje je odgovorno i okarakterizirano disciplinom i fleksibilnošću, predstavlja jamstvo. Europski semestar na dobar način pokazuje da je uspostavljanje partnerstava na visokoj razini između država članica učinkovit način za izlazak iz krize.

1.8. EGSO, u načelu, pozdravlja misije najavljene u pregledu gospodarskog rasta za 2017. kao i raspodjelu zadaća između Komisije i država članica. Odbor ponovno naglašava svoj prijedlog o nadopunjavanju europskog semestra iznesen u Godišnjem pregledu rasta 2016. Uz povećanje razine ulaganja, među glavnim prioritetima također se nalaze strukturne reforme, poticanje makroekonomske ravnoteže, napredak koji je potrebno ostvariti u odnosu na pokazatelje „BDP-a i šire”, kao i zadani ciljevi u području socijalnih pitanja, zaštite okoliša i održivosti.

1.9. Prema mišljenju EGSO-a samo sveobuhvatan sustav pokazatelja – poput aktualnoga, koji je sposoban uzeti u obzir različite socijalne i ekološke učinke, jedini je zaista u stanju utvrditi stvarni gospodarski rast usmjeren na rezultate (bruto rezultat razvoja).

1.10. EGSO smatra da je jasni i shvatljivi sažetak političkih i strateških smjernica o bližoj budućnosti i budućnosti u dugoročnijem smislu neophodan. Prioriteti Junckerove Komisije kao i ciljevi Obzora 2030. temeljeni na strategiji Europa 2020. (koji također uključuju pitanja održivog razvoja) trebaju zajednički određivati razvojni proces.

1.11. Posljednja predviđanja Europske komisije⁽¹⁾ upućuju na to da se gospodarski razvoj država članica EU-a ne bi trebao mijenjati u razdoblju od 2016.–2018. u usporedbi s 2015. te da će glavni izvor rasta biti ulaganje, a ne potrošnja. Ova perspektiva povezana s niskim rastom i niskom razinom ulaganja negativna je, tim više s obzirom na to da je jačanje domaće potražnje važnije nego ikada kada je riječ o poticanju ulaganja.

1.12. Imajući u vidu ograničenja nadležnosti Europske unije, potrebno je ojačati usklađivanje svih instrumenata socijalne politike. Dobro osmišljeni sustav referentnih vrijednosti koji će biti predložen u okviru budućeg Europskog stupa socijalnih prava mogao bi potaknuti proces reformi i osigurati bolju usklađenost socijalnih politika unutar europskog semestra.

1.13. Analiza stupnja prikladnosti između tradicionalne kohezijske politike (koja je predmet aktualne revizije sredinom provedbenog razdoblja) i njezinog financiranja (fondovi ESIF) s jedne strane te novih investicijskih instrumenata s druge (EFSU) strane trebala bi biti jedna od zadaća godišnje revizije rasta. S obzirom na činjenicu da se radi o jednom od najdinamičnijih instrumenata suradnje između Unije i država članica, također je važno osigurati bolju koordinaciju u njezinoj provedbi. Valja uskladiti postizanje poboljšanja.

1.14. Pakt o „stabilnosti i rastu” jedan je od glavnih stupova funkcioniranja europskog semestra. Održivi i dugoročni gospodarski, socijalni i ekološki razvoj mora se temeljiti na odgovarajućim i usklađenim fiskalnim politikama na razini EU-a i transparentnom i predvidljivom funkcioniranju financijskih sustava.

1.15. EGSO ukazuje na činjenicu da strukturne promjene potrebne za postizanje održivog razvoja zahtijevaju znatna sredstva koja će biti dostupna samo u slučaju učinkovitije upotrebe proračunskih sredstava i znatnog povećanja ulaganja.

1.16. Ako se novim europskim fondom, tj. EFSU-om, u osnovi i omogući povećanje resursa u proizvodnim sektorima i sektoru materijalne infrastrukture, problem predstavlja činjenica što su razine javnih i društvenih ulaganja i dalje znatno ispod razine potrebnih resursa. U tom je pogledu potrebno jamčiti dovoljnu fleksibilnost proračuna.

1.17. EGSO snažno preporučuje da se prednost da ulaganjima u sustave na području obrazovanja, izobrazbe i zdravlja te u druge socijalne sustave, posebice u regijama koje su ispodprosječno razvijene.

⁽¹⁾ Europska komisija: pregled gospodarskih predviđanja za zimu 2017. od 13. veljače 2017.

1.18. Europsko upravljanje istodobno trebaju karakterizirati zajednička odgovornost i razumna fleksibilnost. S jedne strane, EGSO smatra da bi revizija proračuna EU-a sredinom provedbenog razdoblja, redefiniranje ciljeva, znatno povećanje dijela resursa i vlastitih prihoda kao i poboljšanje učinkovitosti i djelotvornosti u provedbi mogli doprinijeti izradi sustava u čijem bi se okviru fleksibilnost mogla smatrati načinom pokrivanja rizika. S druge strane, poboljšanje tržišnih uvjeta i pametno donošenje propisa mogu potaknuti konkurentnost europskoga gospodarstva u širem smislu (uključujući iz gospodarske, društvene i ekološke perspektive).

2. Kontekst

2.1. Kohezija Europske unije danas se ne održava političkom voljom za stvaranjem zajedničke budućnosti, nego pravnim jamstvima i obavezama europske suradnje. Europska je unija podijeljena te se i dalje suočava s višeslojnom krizom koja se obnavlja. Jasan znak toga bio je glas za „Brexit” i nesigurnost koja je proizašla iz tog događaja. Iako je politički zastoj dublji od onoga gospodarskoga, gospodarske nejednakosti i dalje su znatne, unatoč gospodarskom oporavku koji je vidljiv u nekim državama članicama.

2.2. Migracijska kriza nosi tragičnu i globalnu poruku, kojom se Europi nameće da poštuje svoje humanitarne obaveze, da održi europske socijalne i društvene sustave te da utvrdi ulogu koju igra izvan svojih kontinentalnih granica.

2.3. Što se tiče funkcioniranja Europske unije, stvoren je jaz između viđenja društva i stvarnosti. Partnerski odnosi stvoreni između civilnog društva i organizacija s jedne strane te institucijskog sustava Unije s druge strane daleko su od zadovoljavajućih; Europljanima je jasno da se situacija pogoršava. Građani i poduzeća, malena, srednja ili velika, očekuju učinkovite inicijative.

2.4. Političke sile koje realnu ili pretpostavljenu potrebu za nacionalnom neovisnošću suprotstavljaju svemu stvorenom zajedničkim snagama postaju sve jače. U svakodnevnoj se politici umjesto interakcije, naglasak nažalost stavlja na različitosti.

2.5. Već od oblikovanja prijedloga u okviru revizije strategije Europa 2020. sredinom provedbenog razdoblja, bilo je neophodno podržati razvojni proces (i prateće instrumente) koji se izravno tiče europskih građana, u cilju konkretnog utvrđivanja europskih vrijednosti i ostvarivanja interesa Unije.

2.6. Gospodarska kriza i pad ulaganja koji je njome rezultirao narušili su jedinstvo između država članica temeljeno na rastu i uzrokovali napetosti koje i dalje postoje. Usprkos temeljnom cilju Unije, razlike u razvoju između država članica te posebice između određenih regija sve su veće.

2.6.1. Nadalje, pravila o proračunskom deficitu utvrđena u 2005. trebaju se prilagoditi trenutačnoj gospodarskoj i socijalnoj situaciji u EU-u i uzeti u obzir da određene vrste javne potrošnje, poput obrazovanja, treba izuzeti iz izračuna proračunskog deficita budući da predstavljaju važno ulaganje za budućnost.

2.7. Europska je unija iznimno privlačna, no, općenito još nije povratila svoju ulogu magneta za ulagače. Što se tiče produktivnih ulaganja, EU postepeno gubi položaj pred Sjedinjenim Američkim Državama. Države koje zaostaju koče dinamičnije države. Smanjenje razine produktivnosti i niska razina inovacijskih postupaka smanjuju stopu europske dodatne vrijednosti u okviru svjetske konkurencije.

2.8. U određenim zemljama, usprkos znatnom proračunskom suficitu, produktivna se ulaganja smanjuju. To predstavlja prepreku u nastojanjima nadoknađivanja zaostatka. Reakcija je spora i birokratizirana.

2.8.1. Međutim, EGSO smatra da su ulaganja i potrošnja prijeko potrebni za stvaranje uvjeta za ekonomsku tranziciju na održivo gospodarstvo koje obilježava borba protiv klimatskih promjena. Potrebni su novi programi osposobljavanja i otvaranje novih radnih mjesta kako bi se potaknula europska konkurentnost.

2.9. Europska je komisija u 2014. godini pokrenula novu paradigmu ekonomskog razvoja. Utvrđeni ciljevi – stvaranje radnih mjesta i poticanje rasta, jačanje jedinstvenoga europskog tržišta, pojednostavljenje sustava gospodarskih regulatora, konsolidacija prioriteta razvoja Unije, energetska tržišta, podrška ulaganjima u digitalno tržište i usluge, davanje prioriteta intelektualnim i fizičkim mrežama za povezivanje Europe i jačanje odgovornosti prema okolišu – nositelji su nove dinamike ključne za gospodarstvo.

2.10. Čini se da mjere poduzete za provedbu programa, realizirane aktivnosti u okviru programa REFIT, Europski fond za strateška ulaganja i institucijski okvir potvrđuju opravdanost namjera. No, kao što je već navedeno, ova su očekivanja u pogledu rasta nedovoljna.

2.11. Nedostatak proračunskih politika štednje usmjerenih na rast za zemlje koje pate od visoke razine javnog duga i proračunskog deficita, što je u nekim slučajevima uzrokovano financijskim krahom i raspadom bankarskih sustava, a ne rasipnom državnom potrošnjom, pokazalo se kontraproduktivnim i pridonijelo je stvaranju još veće razlike između zemalja s viškom i onih s deficitom. Dulji vremenski rok za omogućavanje postupnije prilagodbe mogao bi se, ovisno o slučaju, pokazati učinkovitijim, s obzirom na to da povećanje gospodarskog rasta igra ključnu ulogu u smanjenju deficita i udjela duga.

2.12. Treba uspostaviti skup razvojnih instrumenata koji bi istodobno osigurali rast, potaknuli simetričnu prilagodbu diljem EU-a i smanjili društvene napetosti. Europskim semestrom omogućuje se planiranje različitih procesa za pojedine zemlje i nadzor nad provedbom, ali taj postupak ima samo slučajnu ulogu u određivanju smjera fiskalne politike europodručja, što je jasno istaknuto u Komunikaciji Komisije COM(2016) 726 final o ekonomskoj politici europodručja.

2.13. I dalje vrijede isti glavni ciljevi strategije Europa 2020. Razina nezaposlenosti i dalje je neprihvatljiva, uz više od 22 milijuna nezaposlenih u Europskoj uniji i više od 17 milijuna u europodručju. Broj osoba koje žive na pragu siromaštva ili koje su ugrožene premašio je 122 milijuna. Nedostatak prilika za mlade predstavlja veliku prepreku za preporodnu budućnost Europe. Mobilnost radne snage slaba je. Sustav cjeloživotnog obrazovanja još uvijek se ne nalazi u središtu politika. Trendovi, koji se udaljavaju od ciljeva, nisu ohrabrujući. Već postoji više od 70 direktiva o socijalnim pravima koje su na snazi. EGSO se u svom mišljenju o Europskom stupu socijalnih prava zalaže da se, u okviru priprema Godišnjeg pregleda rasta, uzlazna konvergencija utvrdi kao cilj za socijalna prava u Europi. EGSO također naglašava potrebu da se diljem EU-a osiguraju rast i konkurentnost. U tom kontekstu EGSO naglašava nužnu međuovisnost gospodarskih i socijalnih politika te politika zapošljavanja⁽²⁾.

3. Posebne napomene

3.1. Ulaganja

3.1.1. U svojem godišnjem pregledu rasta Europska je komisija središnje mjesto dodijelila sažetku mjera za nastavak razvoja financijskog sustava koje su posebice važne za konsolidaciju funkcioniranja sektora, poboljšanje učinkovitosti EFSU-a, uklanjanje prepreka ulaganjima i širenje uloge europskoga gospodarstva u svijetu.

3.1.2. EGSO se slaže s činjenicom da je od ključne važnosti stvoriti uniju tržišta kapitala i drugih okvirnih uvjeta, kako bi se poboljšali uvjeti financiranja, raspršio rizik i poboljšala pristupačnost kredita – posebice uklanjanjem prepreka s kojima se suočava sektor MSP-ova – i početi primjenjivati načelo jednakih mogućnosti u praksi.

3.1.3. U tom pogledu navest ćemo primjerice uredbu o fondovima poduzetničkoga kapitala i nastavak razvoja fondova za socijalno poduzetništvo, „drugu priliku” za neuspješna poduzeća, poboljšanje stečajnih postupaka ili uspostavljanje sustava preventivnog restrukturiranja. Poticanje sudjelovanja banaka i povećanje njihove operativne učinkovitost trebali bi biti jedan od stupova razvoja ulagačkih aktivnosti.

3.1.4. Sve upućuje na to da Europski fond za strateška ulaganja, uz njegovo proširenje koje je bilo predmet jedne odluke, predstavlja snažan poticaj europskom tržištu investicija. To bi moglo biti od posebne važnosti u okviru ostvarenja ciljeva Obzor 2030. koji također uključuju kriterije povezane s održivim razvojem. Postepenim prijelazom na kružno gospodarstvo s niskom razinom emisija ugljika stvorit će se nova radna mjesta, posebice u uslužnom sektoru, a proizvodi koji ispunjavaju zahtjeve održivosti mogli bi otvoriti nove mogućnosti na području inovacija.

⁽²⁾ SOC/542 (SL C 125, 21.4.2017., str. 10.).

3.1.5. U svojim prijašnjim mišljenjima Odbor je već istaknuo činjenicu da će dovršenje europske energetske unije i strategija za jedinstveno digitalno tržište stvoriti nove prilike za ulaganja. Povećana dinamičnost ovih područja ovisi također o međunarodnim trgovinskim sporazumima, na neke od kojih bi mogli ozbiljno utjecati promjenjivi stavovi u globalnoj politici, i o pristupačnosti koja će iz njih proizaći.

3.1.6. Prema mišljenju EGSO-a, strukturni se fondovi mogu koristiti više nego danas u cilju potpore obrazovanju, izobrazbi i s tim povezanoj mobilnosti.

3.2. *Nastavak provedbe strukturnih reformi*

3.2.1. EGSO podržava obavezu da se strukturne reforme provedu diferencirano, kako je dogovoreno. U tu svrhu, na europskoj i nacionalnoj razini treba predvidjeti potrebna sredstva.

3.2.2. EGSO se slaže s mišljenjem Europskog parlamenta prema kojem fleksibilno tržište rada koje dobro funkcionira predstavlja jedan od uvjeta za pojavljivanje pozitivnih gospodarskih okolnosti. Međutim, smatra da socijalnu dimenziju jedinstvenog europskog tržišta treba ojačati.

3.2.3. Preporuke za pojedine države trebalo bi provoditi tako da se osigura uzimanje u obzir fiskalnih mogućnosti država članica da bi mogle razviti politike koje bi potaknule rast i socijalnu uključenost.

3.2.4. EGSO pozdravlja činjenicu da je Europska komisija pokrenula savjetovanje o europskom stupu socijalnih prava od ožujka 2016. godine i slaže se da bi gospodarski razvoj trebao rezultirati većim društvenim napretkom i kohezijom. Države koje u gospodarskom smislu postižu najbolje rezultate razvile su ambicioznije i učinkovitije socijalne politike, no, općenito govoreći, u Europi je potrebno potaknuti konkurentnost i socijalnu dimenziju.

3.2.5. Važno je da reforme koje provode države članice jamče pristup visokokvalitetnim uslugama. Također, poboljšanje razine obrazovanja, izobrazbe, zdravstvene skrbi, stanovanja i skrbi za djecu ključni je preduvjet gospodarskog razvoja i imat će izravni učinak na razvoj načina života i na socijalnu uključenost.

3.2.6. Uloga socijalnih partnera u osmišljavanju, izradi i provedbi strukturnih reformi posebice je važna. Ona se treba temeljiti na novom početku za socijalni dijalog koji bi bio nadahnut aktualnim dijalogom, ali bi raspolagao poboljšanim instrumentima za suradnju. Odgovorni društveni angažman uvelike ovisi o jasnoj i izravnoj komunikaciji te EGSO pozdravlja najavljenу namjeru EK-a da na odlučan i sustavan način uključi socijalne partnere u europski semestar.

3.2.7. Koherentno osmišljavanje i provedba reformi također bi omogućili veće uvažavanje socijalne dimenzije u procesu europskog semestra. Alate i metodologiju gospodarske politike trebalo bi obogatiti dugoročnom vizijom usmjerenom na rezultate i društvenim vrijednostima koje također odražavaju održivost.

3.2.8. Uspostavljanje sustava poticaja kojim se stvaraju ravnopravni uvjeti tržišnoga natjecanja te se još više podržava rast i ograničavaju mogućnosti zlouporabe trebalo bi biti sastavni dio procesa reforme.

3.3. *Pozitivne fiskalne politike*

3.3.1. Provedba i nadzor primjene odredbi Pakta o stabilnosti i rastu te njihovog učinka na pojedinačna gospodarstva država članica važan su dio procesa europskog semestra. Razočaravajuće je što se proces semestra pokazao kao jednostrani instrument koji zabranjuje visoke dugove i deficite pod prijetnjom sankcija, ali zato propisuje tek jednostavno smanjenje visokih suficita. EGSO podržava fleksibilnost, posebice ako se njome omogući da javna ulaganja pospješe dinamičnost sektora koji donose dugoročnu korist (obrazovanje, izobrazba i zdravstvena skrb).

3.3.2. EGSO, međutim, smatra da provedbu Pakta o stabilnosti i rastu treba nadopuniti uvođenjem postupka za socijalnu neravnotežu, usporedivog s već postojećim postupkom za makroekonomsku neravnotežu, kojim bi se istaknuli i analizirali društveni učinci gospodarskih aktivnosti u državama članicama. Kako je gore navedeno, posebnu pozornost treba posvetiti nacionalnim proračunskim deficitima kada su oni povezani s ulaganjima za budućnost, kao što su obrazovanje ili ulaganja usmjerena na stvaranje uvjeta za ekonomsku tranziciju na održivo gospodarstvo koje obilježava borba protiv klimatskih promjena.

3.3.3. EGSO pozdravlja jačanje uloge Europske središnje banke te napore koje je Komisija uložila u postizanje pozitivnog smjera fiskalne politike za europodručje. EGSO prepoznaje važnu ulogu koju ESB igra za obnovu stabilnosti u jeku krize. To treba nadopuniti snažnijim mjerama kako bi se ubrzala stopa povećanja gospodarskog rasta i otvaranja radnih mjesta. U tom kontekstu, EGSO je ozbiljno zabrinut i razočaran što je Vijeće odbilo Komisijinu preporuku za pozitivan smjer fiskalne politike u europodručju.

3.3.4. Niske kamatne stope koje karakteriziraju trenutno stanje nude Europi mogućnost povećanja javnih ulaganja, uz smanjenje stope zaduživanja. EGSO smatra da – u okviru Pakta o stabilnosti i rastu – revizija proračuna EU-a sredinom provedbenog razdoblja i priprema sljedećeg programskog razdoblja te uvođenje „Proračuna usmjerenog na rezultate” trebaju omogućiti provedbu izvornih investicijskih praksi koje podržavaju gospodarstvo i osiguravaju dugoročnu održivost.

3.3.5. Predviđanja godišnje revizije rasta za 2017. od posebne su važnosti jer se analizira strukturni razvoj europskog društva. Napori uloženi u ublažavanje negativnih učinaka starenja stanovništva predstavljaju sve veće opterećenje za proračune država članica. Još jednom bi trebalo naglasiti važnost izobrazbe i prekvalifikacije, ulogu prevencije koju igra zdravstveni sektor i potrebu za reformom sustava socijalne zaštite.

4. Opće napomene

4.1. Istodobno je nužno detaljno izraditi i provesti prioritetne programe kojima je cilj potpuna konsolidacija financijskog sustava i europodručja. Međutim, to ne bi trebalo dovesti do povećanja jaza između europskih zemalja.

4.2. Prvo razvojno razdoblje u dvije brzine koje su najavili „petorica predsjednika” usmjereno na dovršenje ekonomske i monetarne unije ističe 2017. godine. „Bijelom knjigom” priprema se druga faza. U kontekstu stvorenom „Brexitom”, jačanje četiriju unija – gospodarske, fiskalne, financijske i političke – od iznimne je važnosti. Za razdoblje nakon „Brexita” bitno je ojačati financijske kapacitete.

4.2.1. Dok je do sada u središtu pažnje većinom bilo jačanje gospodarskog i financijskog sustava europodručja – utvrđivanje savjeta povezanih s konkurentnošću i produktivnošću, jačanje bankarske unije i postizanje sporazuma o njezinom trećem stupu, sustava osiguranja depozita (EDIS), uspostavljanje tijela za osiguranje poštovanja fiskalne discipline, napredak prema uskoj suradnji na tržištu kapitala – želju za uspostavljanjem političke suradnje također treba intenzivirati.

4.2.2. To, naravno, potiče čelnike Europske unije da utvrde opće strateške smjernice koje bi se temeljile na fleksibilnoj gospodarskoj politici. U skladu s Ugovorom iz Lisabona i regulatornim okvirom o njegovoj provedbi, u tim se smjernicama trebaju i dalje u obzir uzimati društvene i socijalne posebnosti kao i kapacitet otpornosti svake države članice, čak i u slučaju gdje gospodarski regulatorni sporazumi i njihovi instrumenti funkcioniraju dobro

(fleksibilniji pristup smanjenju proračunskih deficita koji su nedavno usvojili Francuska, Španjolska ili Portugal odražava ovakav potencijalni razvoj).

4.3. Tijekom prijašnjih proračunskih i financijskih razdoblja, uvjet za isticanje „dodane europske vrijednosti” u okviru određivanja programa i zadaća postao je iznimno važan. Različiti programi potpomognuti iz europskih fondova sve se više i više usmjeravaju na konkretnu suradnju između država članica i Europske unije, a zajednički napori u okviru te suradnje dali su izvanredne rezultate u situacijama gdje je to moglo biti moguće isključivo na nacionalnoj razini (Instrument za povezivanje Europe, Obzor 2020. itd.) gdje se prednost daje usklađivanju zajedničkih europskih interesa između lokalne razine i razine država članica (borba protiv nezaposlenosti i siromaštva razvoj infrastrukture, regionalni i gradski razvoj itd.). Opseg raspoloživih sredstava nije u skladu sa zadaćama koje je potrebno ispuniti.

4.4. U okviru preporuka za pojedine zemlje izrađenih tijekom postupka europskog semestra, posebna pažnja bila je posvećena usklađivanju ciljeva strategije Europa 2020. Uz fiskalne i strukturne reforme, u programima reformi država članica također je trebalo utvrditi određene ciljeve i pojasniti načine njihovog ostvarivanja. Tri stupa strategije Europa 2020. – pametna, održiva i uključiva Europa – i njezin sustav pokazatelja mogu i dalje služiti kao smjernice za odgovore na nove izazove koji će se javljati do 2030. godine.

4.5. Dugoročni socijalno-okolišni ciljevi trebaju igrati važniju ulogu u okviru mehanizama europskog semestra. Ovaj bi proces mogao pogodovati usmjeravanju na bitna pitanja poput promicanja različitih ulaganja u socijalni i javni sektor, uzimanja u obzir dugoročno isplativih ulaganja pri izračunu proračunskog deficita ili primjerice razvoja institucijske strukture na dobrobit europskih građana. Nužno je novo „zlatno pravilo” kojim bi se utvrdilo što je potrošnja, a što ulaganje. U tu je svrhu uvjete moguće uspostaviti razmatranjem mogućnosti preispitivanja mehanizama za proračun EU-a i povećanja izvora osobnih prihoda.

4.6. Bolja raspodjela osjećaja odgovornosti, faze određivanja misija naspram njihove primjene i priznavanje sve važnije uloge krajnjih korisnika od posebne su važnosti u okviru ove suradnje. Treba ojačati ulogu nacionalnih parlamenata i uzeti u obzir njihove zabrinutosti u vezi sa supsidijarnosti.

4.7. Ne postoji jedinstvenost u viziji budućnosti, kao ni politička volja ili sposobnost upravljanja. Pravni je instrument kompleksan, a sudjelovanje socijalnih partnera i organizacija civilnog društva samo je formalno, što na jako dobar način odražava manjak javne potpore. To potiče demokratski deficit i umanjuje povjerenje.

4.8. Proces razvoja trenutno određuju dva velika, izrazito različita skupa ekonomsko-financijskih instrumenata i institucija, od kojih svaki ima vlastitu proceduru. Trebalo bi ojačati komplementarnosti između ovih skupova; u tom pogledu, nije dovoljno samo utvrditi smjernice u tu svrhu. Potrebno je sustavno rješenje.

4.8.1. Riječ je, prije svega, o tradicionalnim europskim strukturnim i investicijskim fondovima (ESIF) čiji je cilj poticanje kohezije. Ti se fondovi konkretiziraju u obliku potpora ulaganjima i razvoju, koje se neprestano moderniziraju, iako njihova narav ostaje nepromijenjena i dostupni su zahvaljujući preraspodjeli proračunskih sredstava Unije osiguranih doprinosima najrazvijenijih država članica. U određenom broju slučajeva korisnici ne priznaju stvarnu vrijednost tih fondova, nego ih smatraju svojim pravom.

4.8.2. U okviru predviđene revizije sedmogodišnjeg financijskog okvira sredinom provedbenog razdoblja za razdoblje do 2020. te kako bi se omogućila viša razina spomenute komplementarnosti, neophodno je upotpuniti i pojednostavniti zakonodavstvo.

4.8.3. Prijedlozi Europske komisije kojima je cilj podržavanje financijskih ciljeva, poticanje ulaganja, odgovaranje na pitanje migracijskih tokova ili, također, smanjenje stope nezaposlenosti mladih u skladu su s tom perspektivom.

4.8.4. Jačanje fleksibilnosti i pojednostavljivanje propisa u području pristupa financijskim sredstvima ključni su elementi.

4.8.5. Drugi skup instrumenata jest Europski fond za strateška ulaganja, koji mora omogućiti provedbu novog Junckerova plana. Taj fond predstavlja novi financijski instrument usmjeren na tržište koji pruža mogućnost potpore rizičnom kapitalu i pokretanja javnih, bankarskih i privatnih sredstava. Financijska sredstva fonda ESFU iznose 500 milijardi EUR za referentno razdoblje do 2020. Taj bi fond u sljedećem programskom razdoblju mogao igrati važnu ulogu.

4.9. Važno je uključiti novi mehanizam upravljanja u buduće upravljanje usmjereno na razvoj. Usklađivanje dvaju sustava financiranja također bi se trebalo provoditi na razini svake države članice. U dugoročnijem smislu, bilo bi uputno kombinirati dva mehanizma upravljanja.

4.10. EGSO ocjenjuje ohrabrujućom novu komunikaciju Europske komisije koja za razdoblje do 2030. sažima strateške orijentacijske aktivnosti ostvarene radi odgovora na izazove održivosti.

4.11. Zadaće u sklopu nove izrade programa trebali bi se temeljiti na manjem broju jasnih ciljeva. Provedba pretpostavlja primjenu novog strateškog instrumenta u okviru Europske unije kao i sustava upravljanja temeljenog na usklađivanju, kojim se u obzir uzima i društvena kontrola.

4.12. Na temelju procjene učinkovitosti i djelotvornosti različitih financijskih instrumenata već sada se čini potrebnim izraditi prijedlog za razdoblje do 2030. – radi bolje raspodjele zadaća između tradicionalnih kohezijskih ciljeva i ostvarenih ulaganja u skladu s tržišnom logikom. Mehanizam evaluacije projekata povezan s EFSU-om pruža kvalitetnu metodološku pomoć, također u slučaju korištenja tradicionalnih kohezijskih instrumenata.

4.13. Kako bi se unaprijedila djelotvornost i učinkovitost europskog semestra potrebno je ojačati institucijsku strukturu partnerstva i, na temelju prava sudjelovanja javnosti, partnerstva otvoriti svim europskim građanima. Potonjima bi se trebala zajamčiti mogućnost pristupa bitnim informacijama i sudjelovanja u odlukama o planiranju i provedbi. Građani bi također trebali imati priliku dati svoje mišljenje o nacrtima programa, poziva za podnošenje ponuda i izvješća o ocjenjivanju.

Bruxelles, 22. veljače 2017.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS

PRILOG
MIŠLJENJU**Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora**

Sljedeće točke mišljenja Pododbora, zamijenjene amandmanima koje je usvojila Skupština, dobile su najmanje jednu četvrtinu glasova (pravilo 54. stavak 4. Poslovnika):

(a) Točka 1.9.

Prema mišljenju EGSO-a kompleksni sustav pokazatelja, sposoban uzeti u obzir različite socijalne i ekološke učinke jedini je zaista u stanju utvrditi stvarni gospodarski rast usmjeren na rezultate (bruto rezultat razvoja).

Rezultat glasovanja

Za: 111

Protiv: 109

Suzdržanih: 13

(b) Točka 2.13.

I dalje vrijede isti glavni ciljevi strategije Europa 2020. Razina nezaposlenosti i dalje je neprihvatljiva, uz više od 22 milijuna nezaposlenih u Europskoj uniji i više od 17 milijuna u europodručju. Broj osoba koje žive na pragu siromaštva ili koje su ugrožene premašio je 122 milijuna. Nedostatak prilika za mlade predstavlja veliku prepreku za preporodnu budućnost Europe. Mobilnost radne snage slaba je. Sustav cjeloživotnog obrazovanja još uvijek se ne nalazi u središtu politika. Trendovi, koji se udaljavaju od ciljeva, nisu ohrabrujući. Već postoji više od 70 direktiva o socijalnim pravima koje su na snazi. „EGSO naglašava potrebu za rastom i konkurentnošću u cijelom EU-u. U tom kontekstu EGSO ističe nužnu međusobnu povezanost gospodarskih i socijalnih politika te politika zapošljavanja”⁽³⁾.

⁽³⁾ Mišljenje EGSO-a „Europski stup socijalnih prava” (SOC/542) (SL C 125, 21.4.2017., str. 10.).

Rezultat glasovanja

Za: 145

Protiv: 62

Suzdržanih: 14

(c) Točka 3.2.2.

EGSO se slaže s mišljenjem Europskog parlamenta prema kojem fleksibilno tržište rada koje dobro funkcionira predstavlja jedan od uvjeta za pojavljivanje pozitivnih gospodarskih okolnosti. EGSO napominje da je EU najrazvijenija regija svijeta u kontekstu socijalnih usluga.

Rezultat glasovanja

Za: 141

Protiv: 65

Suzdržanih: 16